

Največji slovenski dnevnik
v Zedinjenih državah
Velja za vse leto ... \$3.50
Za pol leta \$2.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian daily
in the United States
Issued every day except Sundays
and Legal Holidays.
50,000 Readers

Telephone: CORTLANDT 4687.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

Telephone: CORTLANDT 4687.

NO. 209. — ŠTEV. 209.

NEW YORK, FRIDAY, SEPTEMBER 6, 1918. — PETEK, 6 SEPTEMBRA, 1918.

VOLUME XXVI. — LETNIK XXVI.

Navodilo za one, ki se bodo registriral

Vsak možki med 31. in 45. letom bo moral odgovoriti na dvajset vprašanj, ki so na posebni karti. Take karte so že nabite po raznih tovarnah in javnih prostorih, tako da se lahko že vsakdo naprej pripravi, kako bo odgovoril na to ali ono vprašanje.

Ker nekateri možaki niso zmožni angleščine, se nam zdi potrebno, preloščiti jina vprašanja, na katera bodo morali odgovoriti.

1. vprašanje. — Ime. — Vsak mora zapisati popolno ime, to je najprej krstno, potem srednje in slednjič rodbinsko ime. — Naprimer: John H. Smerkar.

2. Vprašanje. — Stalni domači naslov. — Povedati morate, kje je zdaj vaš dom, ne pa kje delate ali kje ste rojeni. — Kdor živi v velikem apartmanu hiši, mora označiti številko apartmana. Če doživite pisma "in care of" katerega koli, morate to označiti.

3. vprašanje. — Starost v letih. — Povejte, koliko let ste stari. — Naprimer 34, 35, 40, ne pa 40 in tri mesece.

4. vprašanje. — Dan rojstva. — Povejte natančno, katerega dne, meseca in leta ste bili rojeni.

5. vprašanje. — (White). — Na to vprašanje odgovorite z "yes".

Vprašanja št. 6, 7, 8, 9, 10 nimajo pomena za Slovence.

11. vprašanje. — Naturaliziran državljani Združenih držav. — Naturaliziran državljani ste, če imate drugi papir. — Če imate samo prvi papir, niste naturalizirani državljani, pač pa samo deklarant.

12. vprašanje. — Državljan Združenih držav potom očetove naturalizacije. — Otrci onega, ki je naturaliziran državljani Združenih držav, se smatrajo za državljane.

13. vprašanje. — Sovražni deklaranti. — Deklarant je vsak podanik kakke tuje države, ki je izjavil pred naturalizacijskim sodiščem, da hoče postati državljani Združenih držav. — Z eno besedo: deklarant je tisti, ki je vzel prvi papir.

14. vprašanje. — Nondelarant. — Nondelarant je podanik kakke druge države, ki ni izjavil pred kakim naturalizacijskim sodiščem Združenih držav, da hoče postati državljani Združenih držav; torej tisti, ki ni vzel svojega prvega papirja.

15. vprašanje. — Če niste državljani Združenih držav, katere države podanik ste?

To vprašanje je za Slovence posebno važno. — Vsi tisti, ki niso državljani Združenih držav ter tudi tisti, ki imajo samo prvi papir, morajo odgovoriti na to vprašanje: **SLOVENIAN (YUGOSLAV) CLAIMED AS SUBJECT OF AUSTRIA-HUNGARY.**

Kdor izmed Slovencev bo odgovoril drugače, bo lagal in lahko vsled tega zapade kazni, ker ni pravilno odgovoril na postavljena vprašanja.

16. vprašanje. — Sedanje zaposlenje. — Odgovoriti morate, kje ste sedaj zaposleni in kaj sedaj delate. — Stranska stvar je, kaj ste prej delali, kaj ste delali dolgo časa ali v kateri stroki ste najbolj izvežbani. Povejte, kaj delate sedaj. Če ste farmer, zapišite da ste farmer, če ste majnar, zapišite da ste majnar. Če ste zaposleni v kakki državi ali zvezni pisarni, povejte ime te pisarne.

17. vprašanje. — Ime gospodarja. — Če delate za kako firmo, korporacijo ali družbo, povejte njeno ime. Če te samostojen trgovec, tovarnar, podjetnik itd., povejte to.

18. vprašanje. — Kje delate? — Tukaj morate navesti natančen naslov podjetja, pri katerem delate oziroma pri katerem ste zaposleni.

19. vprašanje. — Najbližji sorodnik. — Če ste poročeni in če vaša žena še živi, povejte njeno ime. Če je pa mrtva, oziroma če niste poročeni, povejte ime svojega najbližjega sorodnika. Če pa nimate nobenega sorodnika, imenujte ime svojega najboljšega prijatelja.

20. vprašanje. — Naslov najbližjega sorodnika. — Podati morate natančen naslov onega, katerega ste imenovali v devetnajstem vprašanju.

Vsak, ki se bo registriral, bo moral podpisati svoje ime pod sledečo točko, napisano v izpraševalni polji:

"I affirm that I have verified above answers and that they are true".

Pogon na slackerje

V New Yorku je bilo aretiranih do 50 tisoč oseb. — O čem teh jih je bilo samo nekaj nad 200 pravih slackerjev.

Washington, D. C., 5. sept. — V tridnevnem pogonu na slackerje v New Yorku je bilo aretiranih do 50 tisoč oseb, ker niso imele s seboj registracijskih izkaznic.

Mnogi senatorji so obsojali ta način pogona in so vložili proteste. Od odbora za vojaške zadeve zahtevajo pojasnila, kdo je odgovoren za te pogone in kaj e bil njihov namen. Resolucija se glasi: "Ker so listi poročali, da je bilo posebno v državi New York aretiranih in zaprtih več tisoč državljanov, in ker pravijo tako poročila, da so se pri tem pogonu uporabljali mornarji in vojniki v uniformi Združenih držav, zato se sklone, da se takoj naroči odboru za vojaške zadeve, da takoj prične preiskavati in poroča o teh dogodkih in ko, ako je sploh kdo, je ali je bil odgovoren za prisotnost teh vojakov in mornarjev, ali pa nekaterih od teh, pri tako imenovanem pogonu in aretacijah; in kdo, ako sploh kdo, je izdal povelje, ako so bila katera, ki so imela za posledico navzočnost vojakov in mornarjev in njihovo vdeležbo pri omenjenih dogodkih, ako so bili tako navzoči in so se jih tako vdeležili."

Senatorji Calder iz New Yorka, Chamberlain iz Oregona, Johnson iz Californije in drugi so ostro napadali pogon, senator Poindexter iz Washingtona pa ga je zagovarjal, češ, da je postavno sredstvo proti slackerjem.

Predsednik Wilson je pozval generalnega pravdnika Gregoryja, da mu poroča o vseh podrobnostih in okoliščinah tega pogona. Nocoj se je naznanilo, da se je vršil pogon po naročilu departmenta of Justice in da je njegov načelnik Bielaski prevzel vso odgovornost.

Govori se tudi, da je pri preiskavi pomagal tudi en uradni iz urada Provost Marshalla in mnogi mornariški častniki. Nikdo pa ne more povedati, kdo je dal dovoljenje, da so se pri tem smeli porabljeni vojniki in mornarji.

Senator Chamberlain je kot predsednik odbora za vojaške zadeve spravił zadevo pred senat, omenjačoj poročila iz newyorških listov, da je bilo aretiranih 40 tisoč mož in mladeničev in da je bilo med njimi samo 200 takih, pri katerih se je izkazalo, da so pravi slackerji.

"Nobenega človeka ni v senatu, ki ne bi bil obsojal mladeniča, ki poskuša izogniti se vojaščini, kakor obsojal tudi jaz", je rekel Chamberlain, "toda navzile temu, one, ki so slackerji, se mora pri-

AMERIŠKI VOJAK PRI FRANCSKIH BEGUNCIH.

AMERICAN SOLDIER BEFRIENDING FRENCH REFUGEES

jetí po pravem postavnem postopanju. Celi Department of Justice, Intelligence Bureau vojnega in mornariškega departamenta, vse ameriške obrambne organizacije in maršali Združenih držav ter vsi sodniški uradniki imajo sredstva in priprave za to, da se more prijeti slackerje. Tukaj pa imamo slučaj, pri katerem je bilo na tisoče populnoma nedolžnih pripekljenih pred sodišče in mnogi med njimi so ostali čez noč v napolnjeni ječi, dasiravno so bili pri tem nedolžni, da bi bili poskušali ogniti se vojaški službi.

Ne vem, na čegar povelje se je to izvršilo, toda želim se poslužiti te prve prilike, da povem, da dežela ne bo trpela, da bi se zapirali ljudje, ki so storiili vse, da služijo svoji domovini."

Senator Calder je povedal, da je bil v torek priča pogonov v New Yorku in je protestiral pri uradnikih, ki so imeli stvar v rokah.

Calder je rekel, da je bil pri generalnem pravdniku, ki mu pa je rekel, da se je to zgodilo brez njegove vednosti.

"Videl sem, ko je bil vstavljen voz poln železnice", pripoveduje senator Calder, "prišel je mornar in je vzel iz voza moža, ki je spremljal damo." Ljudi se vstavljal na cesti, vzeli so jih s cestnih vogalov in jih spravljali v napolnjene vozove, kamor so jih natlačili kot sardine in jih odpeljali na policijsko stražnico.

Oboroženi vojaki so prišli v trgovine in so odpeljali mladeniče izza mize. Šli so v gledališča in so odpeljali mladeniče od deklet, katere so spremljali. Aretirali so moške, ki so bili izven vojaške starosti in tudi take, ki so bili pod starostjo. Odvajali so jih na policijo, kamor so morali priti sorodniki, da so izpričali, da niso slackerji in da so lojalni državljani."

Med aretiranimi je bilo manj kot en odstotek slackerjev. Senator Johnson iz Californije je rekel, da je bila to strahovlada, ki spominja na francosko revolucijo.

Senator Sherman pa je rekel: "Ali je kakšna razlika med demokracijo Združenih držav in nemškim kajzerizmom?"

Aretiranih je bilo tudi nekaj pevecv iz Clevelanda in Forest City, ki so se vdeležili zadnjega koncerta ZJPD, pa so bili po nekaj urah izpuščeni.

Javen koncert.

V četrtek 12. septembra ob 8. uri zvečer bo v Central parku v New Yorku velik italijanski koncert, v katerem bo nastopil slavni operni pevec Enrico Caruso, ki je izjavil, da sodeluje s posebnim veseljem, da pokaže svojo veliko naklonjenost do newyorškega prebivalstva. Njegovo petje bo spremljal orkester Metropolitan Opera.

V slučaju slabega vremena, bo koncert naslednji večer.

Prestolonaslednika in generali

Nemški in bavarski prestolonaslednik sta se sprla s feldmaršalom Hindenburgom in generalom Ludendorffom. Vzela sta dopust.

London, Anglija, 5. septembra. Poročevalec "Daily Expressa" v Amsterdamu brzojavlja sledeče:

"Iz zanehljivih virov prihajajo k meni poročila o ostrem sporu glede naziranja med Hindenburgom in Ludendorffom na eno strani in med nemškim in bavarskim prestolonaslednikom na drugi strani. Vse kaže, da je nemški glavni stan razdeljen v dva dela: stranko generalov in stranko prestolonaslednikov."

Viljem in Ruprecht sta odločno nasvetovala Hindenburgu, da naj ne prične ofenzive 15. julija, ker sta prejela privatna obvestila, da bodo zavezniki odgovorili na nemško ofenzivo s protiofenzivo tolike važnosti, da se ji nemške armade ne bodo mogle zapraviti. Tekom vojne konference v glavnem stanu v začetku julija so bili povabljeni vsi armadni poveljniki, da izrazijo svoje mnenje. Pri tem sta prestolonaslednika zastopala načela, ki so bila popolnoma nasprotna načelom, katere je zagovarjal Hindenburg, katerega je podpiral Ludendorff; slednjič sta ta dva zmagała v veliko razočaranje prestolonaslednikov, ki sta glasno protestirala in izjavila, da ne sprejmeta odgovornosti za to ofenzivo, ki je bila obsojena na pogubo. Nemški prestolonaslednik je nato nastopil svojo pot v Berlin; Ruprecht pa je odpotoval v Monakovo, navidežno, da se poroči Oba pa sta sklenila, da pušta Hindenburgu in Ludendorffu da se sama izkopljeta iz blata.

V Berlinu in Monakovem sta oba princa agitirala proti načelnikom generalnega štaba, katere dolžita, da bodeta zakrivila nemški poraz in da postavljata nemški narod v nevarnost, ker mislita, da se ne moreta motiti.

Oba princa sta zdaj zopet prevzela svoji mesti na fronti, toda njihova odsotnost je bila tako splošno razglašena, da jih nikdo ne more smatrati odgovornim za vse ono, kar se je zgodilo na fronti v času, ko sta bila odsotna. Ljudje so samo izpraševali, zakaj sta odšla v najbolj tragičnem trenutku.

S časom postajajo boji ljutejši in zavezniške zmage postajajo vedno večje važnosti. Brez dvojne sta se princa vrnila na fronto: večjo oblastjo, ker je nesrečna strategija njihovih nasprotnikov, pokazala take posledice. Nemški prestolonaslednik ni prikrival svojega pesimizma. Rekel je tudi, da je vsled vstopa Anglije v vojno obkoljena. Te vojne ne moremo izpostalo nemogoče za Nemčijo, da vojevati, če bomo vpoštevali samo bi zmagała. Značilno je, da je mnenje raznih vojaških izveden-prestolonaslednik istega mnenja, čev in vojskovodij. Edina naša re-kot je bil minister Kuehlmann, ki štev leži v pogajanjih. Podmor-je rekel, da je vojaška zmaga ne-mogoča, katara izjavo je razburil, niso v polni meri zadostili svoji la nemški glavni vojni stan tako nalogi.

zelo, da sta voditelja zahtevala od cesarja, da voli med Hindenburgom in Kuehlmannom; in cesar je odločil Kuehlmannu. Zdaj pa strelija prestolonaslednik sam strupene puščice na starega feldmaršala Hindenburga, katerega popularnost mu je bila vedno trn v peti.

Tak je položaj v Nemčiji, kakot se poroča. Morebiti pa je to samo manevar, da se obvarujeta prestolonaslednika vsake krivde nad ponesrečeno ofenzivo.

Ta spor pa ne bo mogel do-ostati prkrit pred ljudstvom. V kratkem času bomo pričali ljutege dvoboja med starejšo stranko strategov nemškega generalnega štaba, kateremu načeljujeja Hindenburg in Ludendorff ter med mlajšimi strategji, katerim stojita na čelu bodoči nemški cesar in bavarski kralj.

Hertling resigniral

Nemški državni kancler je resigniral. — Pravi, da radi "slabega zdravlja". — Nemci spoznavajo

London, Anglija, 5. septembra. Nemški cesarski kancler von Hertling je vložil svojo resignacijo. Pravi, da mu ni mogoče več ostati na svojem mestu, ker je slabega zdravlja.

Tozadevno poročila je dobil list "Daily Express" iz Ženeve.

Iz Amsterdama poročajo, da je cesar sprejel Hertlingovo resignacijo ter da je imenoval na njegovo mesto nemškega kolonialnega tajnika dr. Solfa.

London, Anglija, 5. septembra. (Universal Service). — V nemškem časopisu je začel prevladovati duh nezadovoljnosti. Duh nezadovoljnosti, ki meji skoraj na obup, se je pričel z vsro naglo širiti po vsem nemškem cesarstvu.

"Daily Express" je dobil iz Amsterdama brzojavko, da so se vršili v Berlinu veliki nemiri. — Vzrok teh nemirov so bile govornice o nemških porazih na zapadni fronti.

Policija si na vse mogoče načine prizadeva zatreti take govornice, kar se ji pa v veliko slučajih ne posreči.

"Koelnische Zeitung" piše: — Vojna s podmorskim čolni je bila velika polomija. Sovražniška ofenziva je zlomila našo notranjo fronto, obenem je pa tudi skoraj popolnoma uničila moralno nemškega naroda.

"Augsburger Abendpost" pravi: V prvi vrsti moramo vpoštevati Ameriko, ki pošilja veliko armado svojim zaveznikom na pomoč. Nemčija in Avstrija sta po-dobni trdnjavi, ki je kroginžrog je vsled vstopa Anglije v vojno obkoljena. Te vojne ne moremo iz-vojevati, če bomo vpoštevali samo bi zmagała. Značilno je, da je mnenje raznih vojaških izveden-prestolonaslednik istega mnenja, čev in vojskovodij. Edina naša re-kot je bil minister Kuehlmann, ki štev leži v pogajanjih. Podmor-je rekel, da je vojaška zmaga ne-mogoča, katara izjavo je razburil, niso v polni meri zadostili svoji la nemški glavni vojni stan tako nalogi.

Oficijelna poročila

Angleško poročilo.

London, Anglija, 5. septembra. Na južnem bojišču, severno in južno od Peronne naše čete prodirajo in pritiskajo na sovražne zadnje straže. Približujejo se višinam na fronti med Athies in Nurlu. Z več krajev fronte med Nurlu in reko Senses se poroča o manjših spopadih.

Naša črta se polagoma pomika naprej severno od Equancourta. Južno od Marquina so naše patrulje prekorale na vzhodni breg Canal du Nord in so pripeljale s seboj nemške ujetnike.

Na fronti pri Lysu je sovražnik ljuto napadel hrib št. 63; pa je bil po hudem boju vržen nazaj. Tekom dneva smo potisnili naprej našo črto južno in jugovzhodno od Nieppe ter severozapadno od Wulgerhem.

Zadnje štiri dni so Angleži zajeli več kot 16 tisoč Nemcev in več kot 100 topov.

Francosko poročilo.

Pariz, Francija, 5. septembra. Naše čete neprestano zasledujejo umakajočega se sovražnika ob Canal du Nord in ob Vesil ter so uspešno napredovale navzile hude-mu odporni na nekaterih krajih.

Na severnem bregu Somme smo držali Falvy in Offoy. Bolj proti jugu smo potisnili našo črto bližje ceste pri Ham, kjer se razteza naša črta od Plessis-Patte d'Oie do Berlanecourta.

ugovzhodno od te vasi teče naša fronta skozi predmestje Cuvry in Caillouel-Crepigny, severno od Marest-Dancourt in južno od Abbecourta. Na nekaterih mestih je doseglo naše napredovanje šest kilometrov.

Na celi fronti pri Ailette se je sovražnik, izmučen vsled bojev, ki trajajo že od 20. avgusta, ob

treh popoldne začel umikati pred našimi četami. Zasledujoč sovražnika, so naše čete lepo napredovale. Severno od Ailette se nahaja v naših rokah Pierremande in Aurtrelville kakor tudi večji del gozda Coney.

Bolj proti vzhodu smo zavzeli Folembay, Coney-le-Chateau in Coney-le-ville. Južno od Fesnes smo prodri za en kilometer.

Na tem delu fronte smo tekot dneva zavzeli več kot 30 vasi.

Nemško poročilo.

Berlin, Nemčija, 5. septembra. Med Ypres in La Bassee je več-raj sovražnik pritiskal na naše postojanke. Oddelki, ki so bili puščeni zadej, so se umaknili soglasno z našimi načrti. Na obeh straneh Wytschaete so bili sovražni napadi odbiti.

Ob Sommi so v teku artilerijski boji.

Med Somme in Oise smo nadaljevali umikanje iz pokrajine pri Roye, kar se je pričelo že 26. avgusta in tekot noči smo se brez boja oprostili sovražnika. Zadnje straže, katere smo pustili za seboj, da zadržujejo sovražnika, so nam večeraj popoldne sledile. Tekot večera je sovražnik z oslabilimi oddelki dospel do črte Voyennes-Guscard-Apply.

Na planjavah ob Ailette so bili sovražni napadi. Izjaločili so se tudi napadi južno od Ailette, bli-ža Terme-Sorny, Clamecy in Bucy-Le-Lang. Desetnik Schoele je v tem kraju pred kratkim uničil 8 oklopnih avtomobilov.

Vzhodno od Soissons smo umaknili svojo obrambo od Vesle. Operacije smo izvedli po načrtih in brez sovražnikovega nadlegovanja.

Včeraj smo izstrelili 32 sovraž-nih aeroplanov.

Prof. Tomaž J. Masaryk

V nedeljo dne 15. septembra bo govoril ob treh popoldne v Carnegie Hall, New York City, profesor Tomaž J. Masaryk, predsednik časne češko-slovaške vlade. To vlado so razen ostalih zaveznikov pred kratkim priznale tudi Združene države.

Slovence opozarjamo, naj se v kolikor mogoče velikim številu udeležijo tega zborovanja.

Profesor Masaryk je eden najbolj markantnih oseb sedanosti. Zločinska avstrijska vlada ga je obsodila na smrt in ga preganjala, kjerkoli ga je mogla. Zavezniki, ki imajo pa malo več smisla za demokracijo, svobodo in pravico kot ga ima Avstrija, so ga pa povsod prijazno sprejeli ter mu šli v vseh ozirih na roko.

Posledica njegovega delovanja je, da smatrajo sedaj zavezniki Čeho-Slovake kot prijateljski zavezniški narod, katerega bodo z vsemi silami podpirali, da bo dosegel to, po čemu hrepeni, namreč svobodo in neodvisnost.

Newyorški Slovenci, vsi od prvega do zadnjega na to zborovanje!

"GLAS NARODA"

NEW YORK PUBLISHING COMPANY
(Slovenian Daily.)

Owned and published by the
(a corporation.)

FRANK SAKNER, President. LOUIS BENEDIK, Treasurer.

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
62 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

Na celo leto volja list na Ameriko \$5.00
in Canada \$5.50
Na pol leta 2.00
Na četrt leta 1.00
Za tiskanje in posiljanje 0.00

"GLAS NARODA" izhaja vsak dan izvenredno nedelje in praznikov.

"GLAS NARODA"
("Voice of the People")
Published every day except Sundays and Holidays
Subscription yearly \$3.50.

Advertisement on agreement.
Dopis brez podpisa in osebnosti se ne priobčujo.
Denar naj se blagovito pošilja po — Money Order.

Vsi spletni kraji naročnikov prosimo, da se nam tudi prejšnja številka namani, da hitreje najdemo naslednika.

"GLAS NARODA"
New York City.
Telefon: 2876 Cortlandt.

Italija in Jugoslavlani

Zadnji čas je dospelo v Ameriko zelo značilno poročilo, ki je presenetljivo vse Jugoslavlane, namreč, da je začela gotova stranka v Italiji nekako zavijati pogodbu, ki je bila sklenjena začetkom tega leta med zastopniki italijanske vlade ter zastopniki zatiranih avstrijskih narodov.

Vsi veliki ameriški časopisi so se postavili na stran Jugoslavlancev ter v svojih uvodnih izjavah, da Italija ne sme zdaj, ko se ji smeje bojna sreča, preklicati besed, katere je zadala v času, ko ji je trda predla in ko so se njene armade unikale pred avstrijsko in nemško premočjo.

Zdaj je pa izdal Giuseppe Bevilacqua, član italijanskega parlamenta in ravnatelj italijanske pisarne za javne informacije v Združenih državah, ugotovilo, iz katerega navajamo naslednje odstavke:

— V Ameriko je dospel odmev o časnikarski polemiki, ki se je vnela med nekaterimi italijanskimi listi v stari domovini. Polemika se tiče politike, ki jo je zavzela italijanska vlada z ozrom na vojno in na zahteve, ki jih bo stavila ob sklepanju miru.

Ker je vse to povzročilo precejšnje razburjenje v Ameriki, je potrebno, da se stvar malo natančneje pojasni.

Glede vojnih zahtev Italije ni nobene posebne razlike, niti med raznimi strankami niti med člani ministrstva.

Italija je zdaj praktično edini zavezniški narod, ki se bori z Avstrijo neposredno na suhem in na morju.

Kdor misli, da hočejo Italijani obraniti Avstrijo, tako kot je, dela veliko krivico italijanskemu narodu, njegovi inteligentnosti in njegovi razsodnosti.

Pomislimi je treba, da se Italija od prvega dne, ko se je vmešala v vojno, neprestano bori z Avstrijo, torej z državo, ki ima kakih petnajst milijonov več prebivalcev in več raznih virov kot pa Italija.

Italija je zavzela stališče, da morajo biti vsi tlačeni avstrijski narodi — oproščeni.

Pogodba, katero so podpisali v Rimu oficijelni zastopniki avstrijskih zatiranih narodov, namreč Italijanov, Čehoslovakov, Jugoslovancev, Poljakov in Rumunov, je temelj italijanske oficijelne politike, kolikor je pri tem prizadeta Avstrija.

Res je, da je vladalo med Jugoslavlani in Italijani prejšnje čase neke vrste sovraštvo, toda to sovraštvo je podpihovala Avstrija, kajti, če je vladal spor med tema dvema narodoma, je bilo to le v njen lastni prid.

Kmalo je pa začelo to sovraštvo izginjati ter je skoraj popolnoma izginilo izza onega dne, ko se je vršil v Rimu omenjeni kongres.

Vodja jugoslovanskega gibanja in predsednik jugoslovanskega Odbora v Londonu, dr. Ante Trumbić, živi večidel v Rimu ter je postal zaupni prijatelj ministrskega predsednika Orlanda, zuna njega ministra Sonnina in italijanskega vrhovnega poveljnika generala Diaza.

Izza meseca aprila, ko je bila v Rimu podpisana pogodba med zastopniki zatiranih avstrijskih narodov ter zastopniki italijanske vlade, ni kazalo italijansko časopisje napram Jugoslavlancem ničesar drugega kot odkritosrčnost in prijateljstvo.

Ko so bili Avstriji strahovito poraženi ob reki Piave, je dobila italijanska vlada nebroj izrazov občudovanja in raznih priznanj. Nobena poslanica pa ni bila bolj značilna kot poslanica, ki jo ji je poslal dr. Ante Trumbić.

Če vladajo take razmere, ni torej mogoče govoriti o kakem ne sporazumu med organi javnega mnenja ali med člani vladujočih skupin.

Vsak Italijan je prepričan o tem, da se morajo vsi zaslužni narodi oprostiti izpod habsburške jarma ter da jim mora biti dana prilika, da sami odločujejo svojo usodo.

Če se je v začetku slučajno kak Italijan temu protivil, je bilo to le vsled tega, ker je mislil, da hočejo nekateri zavezniki Italije ohraniti Avstrijo tako, kakoršna je. Nekateri so bili tudi mnenja, da hočejo zavezniki samo zapustiti Avstrijo kakoršna je, da bi ji dobili na svojo stran, oziroma, da bi postala Avstrija sovražnica Nemčije.

Toda pismo princa Siksta je pojasnilo vse. To pismo je jasno dokazalo, da je avstrijska monarhija nerazdružljivo zvezana s Hohencolernci ter da bo njuni vred bodisi obstala bodisi padla.

Pogodba, sklenjena v Rimu, je pa pokazala vsem zavezniškim državam in vsem, ki so združeni proti Avstriji in Nemčiji, na kakšen način je treba rešiti avstrijski problem in kako je treba uveljaviti najvišje principe, za katere so šli zavezniki v vojno.

Vse italijansko časopisje se strinja v mnenju in zahtevi, da mora italijanska vlada storiti vse, d bo problem zatiranih narodov v Avstriji rešen za vselej.

Za Četrto Vojno Posojilo

Čeravno bo šele po preteku treh tednov razpisano četrto posojilo svobode, vlada že zdaj zanj veliko zanimanje, posebno med tujerodci.

Državni zakladničar je dobil že nešteto poročil, da so društva in tudi posamezniki sklenili nakupiti za velike svote četrtega vojnega posojila.

Iz vsega tega je razvidno, da bo tudi prihodnje posojilo nadpisano kot so bila dosedanja tri.

Prva Katoliška Slovanska Ženska Zveza v Združenih državah je na svoji zadnji seji sklenila investirati v bonde četrtega Posojila Svobode 100 tisoč dolarjev.

Dosedaj je ta Zveza podpisala že za \$240.000 posojila.

Na glavni seji je bilo nadalje sklenjeno, da bo glavni odbor pozval vsa podrejena društva k nakupovanju Liberty obveznic ter tako pripomogel h čimvečjemu uspehu.

Glavni odbor Slovenske Katoliške Jednote je na svoji zadnji seji, ki se je vršila v Joliet, Ill., sklenil skoraj ves Jednotin denar naložiti v Liberty Bonde.

Glavni urad ve, kje je denar najbolj varen in kje donaja največje obresti.

Rojaki na delo!
Ne samo z besedami, pač pa tudi z dejanji izkažite svojo ljubezen napram novi domovini!

Po koncertu

Utihnila je naša pesem, toda še nizacija, temveč ima samo namen vodno nam zvane po ušesih njene mile melodije. Minul je tretji koncert jugoslovanskih pevskih društev.

V splošnem je zadovoljil vse: pevce, pevke in občinstvo. Posebn ugoden utis je napravil zaradi tega, ker je bilo na programu mnogo moških in mešanih skupnih zborov. Le v veliki množini se more pokazati vsa mogočnost naše pesmi. In zares so mogočno do neli zvoki v pesmih: Jadransko morje, Nazaj v planinski raj. Cilj gani in zlasti Oj, z Bogom, ti planinski svet.

V teh pesmih se je videlo vse veličastvo našega morja, naših planin.

Povzdignila so se naša stena, vstrepetala in obstala.

In zdaj je vse to minulo in smo zopet vsak pri svojem delu.

Pevci in pevke: ne pozabite pa tako naglo na ta koncert: iz njega se učite, kaj morate izboljšati, izpopolniti in kaj opustiti.

Z veseljem morem izjaviti, da so bili zbori izvajani boljše kot pa na prvih dveh koncertih. Toda točnost, ta nesrečna točnost! Opaziti ni bilo kar nobene, medtem ko je bila na prvem koncertu v Johnstownu, Pa., izborna; tiho, pa naglo je sledila točka točki. V Clevelandu je bilo lansko leto v tem oziru že slabše, letos pa je bila točnost — od muh. Pevci so prihajali prepozno in neodpustljivo je, da nekateri pevci niso mogli zdržati tri ure in so se odstranili iz dvorane, tako da se je moral program izpremeniti, ker niso bili na mestu, ko je bilo treba nastopiti. Tajniki so bili zelo netočni v razdeljevanju not. Glasovi morajo biti vedno pravčasno razdeljeni in z razdeljevanjem se ne sme pri- četi šele tedaj, ko je treba že iti na oder.

Prizadeti naj mi teh pripomb ne štejejo v zlo, temveč si naj za pametjo za bodajo, da se bodo prihodnje leto malo bolj držali reda.

Naj tvoj na tem mestu odgovorim na kritiko v nekaterih listih.

Očitno se je "koncertnemu odboru", da ni stavil v program nobene srbske pesmi, čez, ker je bil to jugoslovanski koncert, bi morala biti zastopana tudi srbska pesem.

Kritiki bi imeli v tem oziru prav le tedaj, ako bi ta koncert priredila kakšna spletna jugoslovanska politična stranka.

V tem slučaju pa je stvar drugačna.

Koncert je priredila Zveza jugoslovanskih pevskih društev. K tej zvezi pripadajo poleg 12 slovenskih društev tudi štiri hrvaške društva, katerim je po pravili dana pravica, da predlagajo do 1. januarja za bodoči koncert pesmi, ki se naj pojo v skupnih nastopih. Vsako društvo pa samo za se določi pesem, s katerimi hoče nastopiti pri koncertu. Od nasvetovanih pesmi pa vrhovni poveljodaj izbere po svoji preudarnosti pesmi za skupni nastop.

Koncertni odbor tedaj nima nobene pravice določevati, kaj se bo na koncertu pelo. Vrhovni poveljodaj sestavi program, katerega pošlje v potrdilo glavnemu odboru. Tako stoji v pravilih in po njih se moramo ravnati vsi.

Ako letos ni bilo nobene srbske pesmi v programu, bo pa lahko prihodnje leto, ako bo med tem časom pristopilo k zvezi kakšno srbsko društvo, ki bo samo pelo srbske pesmi; po pravilih pa ima tudi pravico za skupni nastop predlagati pesem svojega naroda.

Ne vem, kako se more zahtevati od naših društev, katerim pripadajo večina sami delavci, da bi poznala tudi srbske pesmi, katerih je itak malo.

Nek list ni zadovoljen s tem, da niso bili na banketu dovoljeni politični govori. Zakaj rabi dotičnik namesto besede prepovedano nemško besedo "verboten" — nismo grede omenjeno, se mora beseda pisati samo z enim "t" — mi ne gre v glavo.

Pevska zveza ni politična organizacija, temveč ima samo namen družiti naše slovenske, hrvaške in srbske pevce in prirediti skupne koncerte. Vsakdo pa ve, da so pravno v sedanjem času naša politična mišljenja zelo različna. Ravno tako je tudi pri društvih, dasi imajo nekatera društva tudi politično ozadje. Teh pa je le malo. Večinoma se v pevskih društvih ne razpravlja o politiki in v veljavni je geslo: pri petju ni politike. S tem hočem reči, da se pri sprejemu v pevška društva ne vpraša, kako politično naziranje zastopa ta ali oni pevec. Dosedaj sestaja skoro vsako pevsko društvo iz različnih nasprotujočih si elementov. Ali ni tedaj hvaljevredno delo pevске zveze, da družiti različne elemente, ki si nasprotujejo v političnih naziranjih, ki so si pa edini v petju? Katera organizacija, katere stroka more družiti različne značaje, kakor to dela petje? Samo podporni organizacije bi se morale tako postopati, pa žalibog ne. Ali ni tedaj pevška zveza velikega pomena za nas Jugoslavlance, ker je edina dosegla, da vsaj enkrat stojimo skupaj na istem mestu in sedimo pri isti mizi, ne da bi se prepirali? Mirno, prijateljsko je naše občevanje; in veseli smo v tej pisani družbi.

V zvezihih pravilnih je, da se politika ne sme mešati v zvezo. In vi, voditelji političnih strank, hočete takoj zasejati med nas neslogot, s tem, da nam že vsiljujejo politiko, čez, v tem času je treba politiko, da, treba je je, toda ne pri petju. Pojdite na politične shode, tudi jaz bom tam in marsikateri drugi pevec, toda v pevsko društvo nikdar ne prihajamo s politiko v srecu, kajti vemo, da more društvo obstajati samo brez prepira. Dokler bo ostala zveza nad politiko, njo živeva, kakor hitro pa bi našla v svojo svoj pot politika, tedaj je zapečatenjena njena usoda.

In vi, gospodje, zapomnite si, da se vam nikdar ne bo posrečilo zvesti med nas kak spor zaradi politike. Vsi pevci in pevke smo si v tem edini: politikuemo tam, kjer je mesto za to; pesem pa nam pustite neoskrnjeno, kajti sveta nam je in varovali jo bomo vedno do konca kot svoj najdražji zaklad.

Gospodje, pri koncertu so bili pevci, ki pripadajo k SNZ, drugi zopet k SRZ. Kaj mislite, da bi bilo umestno, ako bi nekateri govorili o Zvezi, drugi pa o Združenju? Kako naglo bi si bili v lašč. Zakaj naj bi se bil razbil tako lep banket? In, ali niste videli, kako lepa sloga je vladala med nami? In vi hočete vse to pregnati od nas? Zakaj nam ne privoščite veselja?

Od druge strani se je tudi slišala pritožba, zakaj so se povabili na koncert tudi taki, ki se ne strinjajo z jugoslovanskim narodnim svetom v Washingtonu.

Koncert je bil javen in ga ni priredil jugoslovanski narodni svet ali pa kakva njegova podružnica. Ker je bil javen, je smel pristopovati vsakdo brez razlike. Koncertni odbor je tudi sklepal o tem, kdo se povabi. Pri izbiri se ni oziralo na politično naziranje tega ali onega gosta.

Letošnji jesen in zimo bomo priredili v New Yorku več zabav in morebiti tudi nekaj koncertov. Saj tako se sliši od različnih strani.

Kadar bo kak prireditev kak stranke, tedaj bomo proti prosti vstopu povabili samo somišljenike, medtem ko se proti plačilu sme vdeležiti vsakdo. Zastopam pa stališče, da se pri večji nepristranski prireditvi povabijo vse odlične osebe, ne oziraje se na njihove politične nazore. Zares objektivni človek mora priznati zasluge tudi v svojem sovražniku.

Vsakdo ima pravico do življenja in tudi na banketu dovoljen politični govor. Zakaj rabi dotičnik namesto besede prepovedano nemško besedo "verboten" — nismo grede omenjeno, se mora beseda pisati samo z enim "t" — mi ne gre v glavo.

Pevska zveza ni politična organizacija, temveč ima samo namen družiti naše slovenske, hrvaške in srbske pevce in prirediti skupne koncerte. Vsakdo pa ve, da so pravno v sedanjem času naša politična mišljenja zelo različna. Ravno tako je tudi pri društvih, dasi imajo nekatera društva tudi politično ozadje. Teh pa je le malo. Večinoma se v pevskih društvih ne razpravlja o politiki in v veljavni je geslo: pri petju ni politike. S tem hočem reči, da se pri sprejemu v pevška društva ne vpraša, kako politično naziranje zastopa ta ali oni pevec. Dosedaj sestaja skoro vsako pevsko društvo iz različnih nasprotujočih si elementov. Ali ni tedaj hvaljevredno delo pevске zveze, da družiti različne elemente, ki si nasprotujejo v političnih naziranjih, ki so si pa edini v petju? Katera organizacija, katere stroka more družiti različne značaje, kakor to dela petje? Samo podporni organizacije bi se morale tako postopati, pa žalibog ne. Ali ni tedaj pevška zveza velikega pomena za nas Jugoslavlance, ker je edina dosegla, da vsaj enkrat stojimo skupaj na istem mestu in sedimo pri isti mizi, ne da bi se prepirali? Mirno, prijateljsko je naše občevanje; in veseli smo v tej pisani družbi.

Zakaj ste bolni?

Ako se resno zanimate za to, da ste pri 15-letni zdravju in da dosežete dolgo življenje, bodite pejski! Bolgarski Krvi Čaj. Naši bodete, da ga več se tisoč ljudi, ki so ga rabili, nvalijo in njegovo čudovito formulo, ki je prečpis narave same za kri in leče, bolezn. Bolgarski krvi čaj odstranjuje iz telesa neprestano se zbirajoče strupe, zaprtje, glavobol, bolečine v želodcu, jetrah in ledicah; krvne nerednosti se z uporabo tega čaja takoj odstranijo. To je staro zdravilo, toda stari ljudje ki verujejo v zelišča so bolj zdravi kot modri otroci današnjega dne. Ako hočete biti srečni, najprej poslušajte zdravje. Dobiti ga morete naravnost iz narave v Bolgarskem Krvenem Čaju.

BOLGARSKI KRVI ČAJ se dobi v zavoju, ki zadostuje za celo družino celih pet mesecev. Po pošti velja \$1.25; 5 zavitev po pošti \$5.00; 7 zavitev po pošti \$6.25. Pošljite se po poštočno prejetju in zavarovano po sprejemu zvezka, ali pa vam pošljemo po C. O. D. Nastov: H. H. von Schlick, President Marvel Products Co., Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa.

nobena podružnica, nobeno društvo nas ne more združiti, najmanj pa politične organizacije.

Družiti nas pa more samo eno in to je petje.

Gospodje, ne vsiljujte nam politike, kadar potemo. Ako nas hočete poslušati, nas bo veselilo in hvalčili vam bomo, kajti večjega veselja ni za nas, kot to, ako nas kdaj z zanimanjem poslušate; to nam je pa tudi edino plačilo za trud. Ako pa ste toliko nestrpni, da se držite proč od nas, ker absolutno ne maramo politike pri zvezi, potem nam je le žal.

Vi pa, pevci in pevke, bodite prepričani, da ste svojo nalogo dovršili (le) v splošno zadovoljnost. Delujte še dalje na pevskem polju, kajti le tako boste združili naše ljudi. Ne glejmo na to, ako greta danes gospije Soprani in Alt v spremstvu g. Tenorja na shod SNZ, ako gre jutri g. Bas na zborovanje SRZ, v soboto zvečer pa g. Bariton-Solo na socialistične predavanja.

Politika nima mesta pri petju in v pevski zvezi in od nikogar si je ne pustimo vsiliti.

Dragi pevci, dražestne pevke, bodite iskreno pozdravljeni (ne) in na svidenje prihodnje leto v Forest City, Pa.!

Ignacij Hudc.

Oproščeni jarma

Prebivalci onih vasi, iz katerih so se Nemci umaknili, so navdušeno pozdravljali zaveznike.

Zangleškimi armadami v Franciji, 4. septembra. — (Poročilo Ass. Press.) — Angleške čete so dospole do Canal du Nord. Nahajajo se skoraj ob njegovi celi dolžini od Peronne pa do Arras Cambra železniške proge. Na dveh mestih ob južni strani prekopa prodirajo naše patrolje.

Severno od prekopa je v sovražniških rokah še vedno vzhodni breg. Sovražnik je tam v veliki premoči ter neprestano strelja na nas iz svojih strojnih pušk. Nemci obstreljujejo z vso silo vsako našo patroljo, ki se pojavi v njihovi bližini. Nemci so razdeljali vse mostove, ki vodijo preko prekopa.

Pa tudi sovražnik je izpostavil težkemu obstreljevanju, toda Angleži niso dosedaj napravili nobenega poskusa, da bi ga pregnali še bolj proti vzhodu.

Severni del Hindenburgove črte se vedno bolj čisti. Naše čete so začele prodirati v južno-vzhodni smeri. Posebno vroči boji so se vršili severno od Peronne, kjer so angleški vojaki zavzeli precej ozemlja.

Predno je izročil sovražnik v naše roke kako vas, se je previdno in pravočasno umaknil. V raznih mestih in vaseh smo našli na franoske žene in otroke, ki so bili v onih krajih dolgo časa pod nemško strahovlado.

Zavezniki so navdušeno pozdravili. Priporočevanja, koliko so morali preživeti pod Nemci, ni bilo ne konca ne kraja.

Jugoslovanska Katol. Jednota

Ustanovljena leta 1898 — Inkorporirana leta 1900.

Glavni urad v ELY, MINN.

GLAVNI URAĐNIKI:
Predsednik: MIHAEL ROVANSEK, box 251, Conemaugh, Pa.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, box 106, Pearl Ave., Lorain, Ohio.

Tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnik neizplačanih smrtnin: LOUIS COSTELLO, Salida, Colo.

VRHOVNI ZDRAVNIK:
Dr. J. V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., N.S. Pittsburgh, Pa.

NADZORNICI:
JOHN GOUZE, Ely, Minn.
ANTHONY MOTZ, 9641 Ave. "M", So. Chicago, Ill.
IVAN VAROGA, 5126 Natrona Alley, Pittsburgh, Pa.

FOROTNIKI:
GREGOR J. PORENTA, box 176, Black Diamond, Wash.
LEONARD SLABODNIK, box 480, Ely, Minn.
JOHN RUPNIK, S. R. box 24, Export, Pa.

PRAVNI ODBOR:
JOSEPH PLAUTZ, Jr., 432-7th St., Calumet, Mich.
JOHN MOVERN, 624-2nd Ave., Duluth, Minn.
MATT POGORELC, 7 W. Madison St., Room 605, Chicago, Ill.

ZDruževalni odbor:
RUDOLF PERDAN, 6026 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, O.
FRANK SKRABEC, Stk. Yds. Sta. box 63, Denver, Colo.
GREGOR HREŠČAK, 407-8th Ave., Johnstown, Pa.

Jednotino Glasilo: GLAS NARODA.

Vsi dopisi, tikajoči se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljatve naj se pošljejo na glavnega tajnika Jednote, vse pritožbe pa na predsednika porotnega odbora. Na osebna ali neuradna pisma od strani članov se ne bode oziralo.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslavlancem za obilen pristop. Jednota posluje po "National Fraternal Congress" lestvici. V blagajni ima okrog \$300.000 (tristotisoč dolarjev). Bolniški podpor, poškodnin in smrtnin je že izplačala do \$1.500.000 (en milijon in pol dolarjev).

Bolniška podpora je centralizirana. Vsak opravičen bolnik si je svest, da dobi podporo, kadar jo potrebuje.

Društva Jednote se nahajajo po raznih naprednih slovenskih naselbinah. Tam, kjer jih še ni, priporočamo ustanovitve novih. Društvo se lahko ustanovi s 8 člani ali članicami.

Za nadaljna posojila se je obrniti na glavnega tajnika.

Novice iz Clevelanda

Poročno dovoljenje so vzeli: L. (odšel Josip Telatko, ki je bil že Navoda, star 42 let, in Terezija, sedaj zaposlen pri vladi, in sicer Pogacar, stara 31 let; Frank Navoda, star 32 let, in T. Kovač, 25 let; Herman Mohorčič, 24 let, in Ana Pinter, 21 let; J. Srp in L. Weinman; Anton Ribič, 33 let, in Marija Spajcar, 25 let.

Družini Rus, ki stanije na 34. cesti, je umrl 19letni sin Jozef za sušico. — Starišem Martin Vesel, 1175 E. 60. St., je umrl po kratki in mučni bolezni 15letni sin.

S peskom naložen voz Johna Fabea je povozil 12letnega fanta Sirkva v Nottinghamu. Kolo mu je zdrobilo eno nogo. Dečka so prepeljali v bolnišnico.

Iz Newburgha. — Krasna je bila slavnost blagoslovljenosti zastave društva "Mir" SDZ, v nedeljo 25. avg. Veliko društev, lepa godba in vse v redu povod, to je pomagalo, da je bila veselica in slavnost prijazna ter vesela. Boter in botra sta bila Mr. L. Pirne in Mrs. Baznik, dočim so bile družice Frances Juh in Annie Sirk. Na veselici se je zbralo precejšnje število ljudi, tako da je gotovo tudi blagajnik zadovoljen z izdom. Društvo "Mir" čestitamo na tem napredku, pred vsem pa na pravilnem potu, katerega to društvo hodi.

K vojakom sta odšla 26. avgusta Frank Dally in Louis Walter iz Randall. Upamo, da se po zmagi, katere se že sedaj veselimo, oba vrneta zdrava in vesela.

K vojakom kot prostovoljce je poprej.

Hudo je zbolela Antonia Skebe, soproga Mihela Skebe na Way St. Lotila se je je mrlja tako hudo, da je nevarnost velika za njegovo življenje. Upamo, da se ji stanje kmalu izboljša.

Nogo si je zvilila Rose Adler, sestri zgoraj omenjene Mrs. Skebe. Padla je po stopnicah in si pri tem toliko poškodovala nogo, da je primorana hoditi z berglami.

Rojak Louis Pirne, eden izmed naših krojačev in izdelovalcev oblač, se je pred kratkim preselil čez cesto od svojega prejšnjega bivanja v jako priprave prostore na vogalu Broadway in 78. ceste. Njegov veliki posel je zahteval večje prostore, kakor jih je imel.

K vojakom kot prostovoljce je poprej.

K vojakom kot prostovoljce je poprej.

K vojakom kot prostovoljce je poprej.

K vojakom kot prostovoljce je poprej.

K vojakom kot prostovoljce je poprej.

K vojakom kot prostovoljce je poprej.

K vojakom kot prostovoljce je poprej.

K vojakom kot prostovoljce je poprej.

K vojakom kot prostovoljce je poprej.

Iz naše krvave zgodovine

GOVOR LJUBLJANSKEGA ŽUPANA IVANA HRIBARJA, KI GA JE IMEL V DUNAJSKI POSLANSKI ZBORNICI 16. MARCA LETA 1909.

(Nadaljevanje.)

— Ako ni pri vojaštvu, poslanem, da zagotovi red in varnost ali kakem njegovem oddelku nobenega političnega uradnika, — ima v slučaju nasilnih dejanj zoper varnost oseb, imetja in javnih uredb zapovednik vojaštva izreči poziv na obnovev zakonitega stanja in če se po temu pozivu ne zgodi, po lastnem preudarku nastopiti, tudi če vojaštvo ni bilo nadlegovano, a so se zgodile nasilnosti. —

Iz izjav e. kr. policijskega svetnika Wratschka je evidentno in to potrjujejo tudi druge popolnoma zanesljive priče, da se niso zgodila nasilna dejanja ne zoper varnost oseb, ne zoper imetje, ne zoper javne naprave, da zagradel ni bilo treba lajtnantu Mayerju vmes poseči in da je popolnoma neopravičljivo.

Tudi moram opozoriti na marginalno številko 517 službenega reglementa v I. delu, ki velevala, da "posamezna izzivanja pri ljudskih izgredivih običajnega vpitja in življenja razburjene množice, dokler take sovražne izjave nimajo nevarnih posledic za vojaštvo, ne smejo zapeljati takoj k rabi orožja, zlasti ne k streljanju. —

Ta določba paragrafa 72. službenega reglementa I. del. se torej obrača naravnost proti postopanju lajtnanta Mayerja. Z izpovedbami prič hočem namreč dokazati, da je v Šolskem drevoredu zbrana množica samo kričala in živigala in da se ni zgodilo nič tako sovražnega, da bi mogle nastati nevarne posledice.

Da, izpoved lajtnanta Mayerja pred sodiščem je najbolj klasični dokaz za to.

Izpovedbe prič.

Pečal se bom, gospoda moja, s to izjavo pozneje in hočem najprej navesti nekaj prič, ki bodo potrdile moje navedbe. Pred vsem bom navedel tiste priče, ki se jim pač ne bi moglo očitati, da so ho-tele postopanje lajtnanta Mayer-

ja postaviti v slabo luč. To so podčastniki in vojniki njegovega oddelka. Izmed teh pri sodišču izpovedali, da na desnem bregu Ljubljane ni bil vržen noben kamen proti vojaškemu kordonu; četovodja Karol Ehrenfried, frajtar P. Strauss, frajtar Herman Hofer in pešaki Lovro Zerfuchs, Marko Ebner, Karol Praseh, Fran Hofer in Nikolaj Zapf.

Pač sta trobentač Konrad Prabit in pešak Fran Hofer povedala, da sta z levega brega Ljubljane priletela proti vojaštvu, stoječem na desnem bregu, dva kamna, toda oba sta izjavila, da sta padla kamna na obrežje na desni strani Ljubljane in vsled tega ni sta mogla biti nevarna vojaštvu: frajtar Josip Fabian trdi, da je videl iz Šolskega drevoreda prileteti tri kamne, pešak A. Rohrer trdi, da sta tam pred vojaški kordon padli dva kamna, pešak Ludvik Tiefengruber pa je videl pred kordon pasti en kamen.

Pešak Ivan Hibler je tudi videl en kamen pasti, pešak I. Loibner pa je videl dva kamna, od katerih je eden obležal pred kordonom, drugi pa je zletel čez kordon.

A denimo, da so izpovedbe teh prič zanesljive, kakor citirane izpovedbe prej navedlih prič, katerih je po številu več, izhaja vendar, da se ne more govoriti o navedbi na vojaštvo.

Post. Neumann: Saj je tudi zdravnik konstatiral, da ni bil nihče ranjen.

O tem bom še govoril. Vendar so pa najbrž bolj zanesljive izpovedbe tistih vojakov, ki niso videli nobenega kamna prileteti iz Šolskega drevoreda, kakor izpovedbe zadnje imenovanih prič. To potrjujejo pred vsem izpovedbe mestnega stražnika Ivana Gasperlina, ki je stal na Marijinem trgu na levem bregu Ljubljane blizu Prešernovega spomenika in je od tamkaj na-

tančno opazoval dogodke na desnem bregu. On izjavlja najodločneje, da med množico ni videl prav nobenega takega gibanja, iz katerega bi se dalo sklepati, da so ljudje kamne metali in ko je potem, po usodepolnem povelju za streljanje hitel h kordonu in ves prostor preiskal natančno po kamnih, ni našel ne enega kamna, nego dobil na tleh le majhen kos ometa.

Z izpovedjo tega stražnika se ujema tudi izpoved ravnatelja deželnih uradov Matije Zamide, ki je ves dogodek natančno opazoval z okna svojega v prvem nadstropju na Marijinem trgu št. 3 se nahajajočega stanovanja. Njegova izpoved se glasi:

— Množica v Šolskem drevoredu je kričala živio, fej in abeng. V kolikor sem videl, ni metala kamnov, kar bi bil pri mojem natančnem opazovanju moral videti kajti na eni strani bi bil moral videti padanje kamnov na popolnoma prazni in dobro razsvetljeni most in na drugi strani bi bil moral iz gibanja ljudi v Šolskem drevoredu posneti, da mečejo kamne. Tudi vojaštvo ni bilo na noben način atakirano. —

S tem se ujemajo tudi izpovedbe visokošolskega Demetra Drashlerja, ki je opazoval dogodke iz okna prvega nadstropja hiše meščanskega bolniškega zaklada na vogalu Stritarjevih ulic in Šolskega drevoreda. Slišal je množico pač kričati in vpiti, trdi pa, da ni bil vržen na vojaštvo noben kamen, ker bi ga bil moral vsakor videti.

Ravno tako so dijak Ivan Ružička, ki je stal šest korakov pred vojaškim kordonom, sodni oficijant Ivan Sever, ki je stal tik pred vojaškim kordonom, dalje trgovci Pavel Peterca in trgovci I. Frisch, ki sta dogodke opazovala prav iz bližine, z vso odločnostjo izpovedali, da iz Šolskega drevoreda ni bil vržen ne en kamen proti vojaškemu kordonu in končno

trdi to tudi advokat dr. Vladimir Ravnihar, ki je v družbi svoje soproge stal na Marijinem trgu pri Prešernovem spomeniku in je dal na zapisnik:

— Pred streljanjem ni padel noben kamen; to bi bila morala spričo dobre razsvetljave videti.

Izpovedbe lajtnanta Mayerja.

Sedaj, visoka zbornica, prihajam k izpovedbi lajtnanta Mayerja. Ta izpovedba pomeni najhujšo obsodbo njega samega in njegovega nevestnega početja.

— Prvi kordon, — je izpovedal pred sodiščem, — sem napravil s svojimi možmi na spodnjem koncu Prešernovih ulic na vogalu Frischeve hiše. Že tu so bili vrženi posamični kamni proti nam, toda prav malo, od kod in v kateri smeri, tega ne vem. —

Da se, čestita gospoda, ta izpoved prav ilustrira, moram omeniti, da so vse pod poveljstvom lajtnanta Mayerja stoječe vojaške osebe brez izjeme izpovedale, da so bili na oddelek lajtnanta Mayerja pač vrženi kamni v Miklošičevih ulicah in v Franciskanskih ulicah, da pa — izpovedbe se vse enako glase — v Prešernovih ulicah ni bil vržen noben kamen.

Vprašam:

Kaj so vsi vojniki na kordonu v Prešernovih ulicah spali in je edino le lajtnant Mayer z odprtimi očmi stal na straži?

Njegova pripomba, da ne ve odkod in v kateri smeri so padali kamni, govori pač proti njemu. Saj od drugod, kakor iz Prešernovih ulicah in v Marijinega trga sploh ni bilo mogoče kamenja metati.

— Nekako sredi Marijinega trga, — je dalje izpovedal lajtnant Mayer — sem slišal hrup: neki redar je bil napaden. Zato sem krenil naprej, izpraznil trg in zaprl Miklošičeve ulice oziroma sv. Petra esto s kordonom od franciskanske cerkve do Bahoveve trgovine. —

No, čestiti gospodje, bajko o napadenem redarju sem že slišal 23. septembra iz ust ljubljanskega divizionarja e. kr. podmaršala pl. Langa. Toda takrat se je glasilo čisto drugače. Lajtnant Mayer je namreč svoji predpostavljeni oblasti napravil nazna-

nilo da takrat, ko je imel kordon v Prešernovih ulicah, je prišel k njemu "neznani mu človek" in mu naznanil, da prepeajo pred Prešernovim spomenikom nekega mestnega stražnika, kar ga je napotilo, da je zapustil svoje stojišče in krenil naprej.

Čudno, da se lajtnat ni prepričal o tej natvezeni mu bajki. Zakaj, ko je krenil naprej, bi bil moral vendar takoj zapaziti, da tam ni bil noben mestni stražar napaden in da bi se bil že sam ubranil, če bi bil res napaden in torej ni prav nič potreboval pomoči lajtnanta Mayerja.

V svoji izpovedbi pred sodiščem je šel lajtnant Mayer, kakor ste videli, že dalje. Zdal je ni več govoril o neznani možu, ki mu je prinesel vest, marveč je kratko malo trdil, da je bil neki stražnik napaden. Jaz pa, gospoda moja, izjavljam, da je ta trditve popolnoma izmišljena in da ga mer mestni redarji ni ne enega, ki je bil oni večer tam kakorkoli napaden.

Čemu naj pa služi bajka o napadenem redarju?

Menda se ne motim, gospoda moja, če sodim, da se naj z njo opraviči, da je lajtnant Mayer zapustil stajališče, katero mu je bil politični komisar odkazal; mislim tudi, da se ne motim — in poskusil bom to dokazati iz dalnjih izpovedi lajtnanta Mayerja, — da je imel pri tem namen izvršiti, kar je bil že prej sklenil.

— Tu sem bil — je nadalje izpovedal lajtnant Mayer — s svojimi možmi od množice, zbrane v Miklošičevih ulicah, obmetan s kamni. Metanje kamnov me je napotilo da sem izpraznil Miklošičeve ulice in se ustavil pri vходу v Franciskanske ulice. Med tem korakanjem pa tudi, ko smo stali pri Franciskanskih ulicah, so leteli na nas kamni. Tševila ne morem nobenega navesti. Tudi iz prvega ali iz drugega nadstropja hiše med Urbanem in novo stavbo so na nas leteli kamni. To sem sam videl, ne morem nič natančnega navesti, iz katerih oken so leteli kamni in koliko jih je bilo vrženih. —

(Pride še.)

Registračni dan za mladeniče in može od 18. do 45. leta je 12. septembra!

Varčevalno

železo.

Električno železo bo varovalo moško moč kot ne more nobena druga stvar. Toplota, katero izdaja, je popolnoma primerna delu, katerega vrši. Posebni ogrevalni viri ne napravljajo neudobnega prostora, kjer se lika in tudi železo samo ne povečuje toplote. Varčuj z ljudmi, povečaj njih proizvode s tem modernim železom. Naš najbližji izložen prostor bo takoj izvršil vaše naročilo.

The New York Edison Company

At Your Service
Glavni urad: Irving Place in 15. cestu.
Podružnice izloženih prostorov za javno udobnost.
434 Broadway 126 Delancey Street 10 Irving Place 124 West 42d Street 151 East 86th Street 15 East 125th Street 362 East 149th Street
Varčevalne in vojnovarčevalne znamke na prodaj v vseh naših uradih.

Upori nemških vojakov.

Kristjanija, Norveška, 4. sept. Kakor se poroča iz Rusije, kažejo nemški vojaki v Estoniji znake nepokorščine. Več sto jih je dvignilo rdce zastave in so peli Marseillaise.

Častniki niso mogli vzdržati reda. —

V Revalu se je vdeležilo sličnih demonstracij 400 nemških vojakov in mornarjev.

Ameriški mrtveci.

Washington, D. C., 4. sept. — Amerikanci, ki bodo izgubili svoje življenje v vojni, bodo tam pokopani samo začasno. Kjerkoli je identiteta dognana, se mrtvece položijo v grob, na katerega se postavi znamenje, da ga bo končani vojni mogoče izkopati in prepeljati v Ameriko. Ta načrt je danes naznanil vojni department, ki je objavil sporazum med armado in mornarico glede prevoza bolnih in ranjenih onstran morja. V nekem členu tega sporazuma se glasi:

"Ostanki vseh častnikov, vojakov in civilnih uslužbencev, ki so umrli in bodo še pozneje umrli v Franciji, bodo pokopani v Franciji do konca vojne, potem pa bodo ostanki prepeljani v Združene dr-

žave za končni pokop. Takih priložnosti, katere je dosegla armada v Franciji, mora biti deležna tudi mornarica.

Ostanki vseh častnikov, vojakov in civilnih uslužbencev, ki umrjo na ladjah na potu iz ali v Združene države, morajo biti naziljeni ter se imajo prepeljati v Združene države na isti ladji, na kateri jih je doletela smrt."

Boji v Macedoniji.

London, Anglija, 4. septembra. Pod varstvom ljutega bombardiranja so čete centralnih držav napadle 2. septembra zavezniške čete na levem bregu Vardarja v Macedoniji. Angleško vojno ministrstvo poroča, da je bil sovražnik s protinapadom odbit.

Zaplenba nemških ladij.

Valparaiso, Čile, 4. septembra. Čilske oblasti so zaplenile vse internirane nemške ladje, da se prepreči njihov potop in s tem blokada pristanišča.

Stroje vseh parnikov, razum treh, so posadke pokvarile.

Rojaki, naročajte se na "Glas Naroda", največji slovenski dnevnik v Zdrž. državah.

Varčevanje -- poglavitna naloga...

Voditelji naše velike republike in njim na čelu predsednik Wilson. so prišli do prepričanja, da zamore edino varčevanje v vseh stvareh. varčevanje do skrajnosti, privedi to deželo h končni zmagi.

In če bo zmagala Amerika, bo zmagal ves pošten svet nad krivico, nepoštenostjo in barbarstvom.

Vlada Združenih držav zahteva od nas, ki smo ostali tukaj, najmanj, kar more zahtevati.

Od nas zahteva, da moramo varčevati, in da imamo od tega varčevanja v prvi vrsti mi sami dobiček in šele v drugi vrsti vlada.

S svojimi prihranki pomagamo vladi. Naši prihranki nam bodo dobrodošli v težjih časih kot so sedaj.

EVROPA JE IZČRPANA.

Dala je vse, kar je imela. Dala je vse, kar je morala dati.

Nam ni rečeno, da moramo, pač pa le, KAR MOREMO, čeravno v najvišji meri.

Nemci morda mislijo, da je ta kampanja za vojno-varčevalne znamke nekaj neumnega. Naj mislijo, to je njihova stvar. — V najkrajšem času bodo izprevideli, da bo ta armada ravno tako pripomogla h končni zmagi kot armada na bojiščih v Franciji.

Vaša patriotična dolžnost je v razmerju z denarjem, katerega zaslužite, temveč morete in temveč morate vložiti v vojno-varčevalne znamke.

NE POZABITE, da je vojakovo življenje odvisno od podpore ki mu jo dajejo ljudje doma. POMAGAJTE! Štedite in kupujte vojno-varčevalne znamke!

Sedaj lahko kupi

vsakdo

W. S. S.

za nizko ceno:

\$4.19

BUY W. S. S.

Leta 1923 bo vsaka

posamezna

W. S. S.

vredna:

\$5.00

Ni dovolj razlagati, kaj so storili Nemci. To Nemcev čisto nič ne boli. — Oni se čisto nič ne brigajo, kaj vi mislite o njih.

Pomagajte svoji vladi, da jih bo premagala. To je edina stvar, katero morajo Nemci vpoštevati. Če štedite in kupujete vojno-varčevalne znamke, zadenete Nemca na ono mesto, kjer je najbolj občutljiv.

MI SE NE BORIMO ZATO, DA BI IZGUBILI TO VOJNO. Toda ali ste že pomislili, kaj bi se zgodilo, ČE BI JO IZGUBILI?

Hitrost zmage je odvisna od tega, kako znaš varčevati in kako znam varčevati jaz ter podpirati vlado v finančnem oziru

Kupujte vojno-varčevalne znamke ter povsipešite ZMAGO! —

Ali izpolnjujete tako vestno svojo nalogo kot jo izpolnjujejo naši fantje na fronti?

Nekdo je rekel: Če bi se naši fanti tako dolgo vstavljali iti "over the top", kot se branijo nekateri ljudje kupovati vojno-varčevalne znamke in Liberty bonde, bi prišli pred vojno sodišče in bi bili ustreljeni valed strahopetnosti.

Pomisliji je treba, da bi tega denarja ne darovali vladi, pač pa samo posodili, ter bi ga lahko dobili nazaj, kadarkoli bi hoteli.

